

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

11 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Nicolae Craiu și Mariana Pitic,

a judecat în ședință, fără participarea părților recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Valentina Bradu și avocatul Ruslan Dodica în numele inculpatei, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2020, în cauza penală, în privința lui

Sîrcu Maria XXXXX, născută la XXXXX, originară și domiciliată XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 26.10.2017 până la 27.05.2019;

Instanța de apel de la 03.07.2019 până la 31.01.2020;

Instanța de recurs de la 19.05.2020 până la 11.08.2020.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 27 mai 2019 inculpata Maria Sîrcu a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, iar procesul penal în privința Sîrcu Mariei pe art. 196 alin. (4) Cod penal, a fost încetat, liberând-o pe aceasta de răspundere penală pe motivul expirării termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că inculpata Maria Sîrcu la data de 08.01.2012, în calitate de administrator și fondator a SRL „Marileta”, cu un spectru larg de activitate, care cuprinde și practicarea serviciilor de expediere și transport, aflându-se în sediul întreprinderii gestionate, situat pe adresa XXXXX, în scop de cupiditate, prin înșelăciune și abuz de încredere, a primit de la Marcel Tanas, proprietar de facto a trei camioane de model „Renault Magnum”, în valoare totală de 120 000 Euro, acordul de reînregistrare a acestora de pe numele „Dell Trans Grup” SRL din România, pe numele „Transport Inter” SRL din România.

Tot atunci, Maria Sîrcu, urmărind scopul enunțat supra, sub pretextul manifestării interesului de a procura camioanele menționate și disponibilitatea achitării costului lor în rate, a întocmit cu Marcel Tanas un contract denumit de aceștia „de împrumut” din

care rezultă că ar fi împrumutat de la ultimul, mijloace financiare în sumă de 120 000 Euro, pentru o perioadă de 2 ani de zile.

Astfel, Maria Sîrcu, obținând în așa mod dreptul asupra camioanelor și utilizându-le în interes personal, nu și-a onorat în termen și în deplină măsură obligațiunile asumate față de Marcel Tanas, astfel încât din suma indicată în contract, i-a rambursat doar 75 800 Euro, cauzându-i daune materiale, prin înșelăciune și abuz de încredere, în mărime de 44 200 Euro, echivalent conform cursului oficial de schimb al BNM cu 662 730 lei, adică o daună în proporții deosebit de mari.

De către organul de urmărire penală, acțiunile Mariei Sîrcu, au fost încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal - *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșite în proporții deosebit de mari.*

După diferirea justiției prezentei cauze penale, prin Legea nr. 179 din 26.07.2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 309-320/17.08.2018, art. 498 în vigoare din 17.08.2018, a fost modificată dispoziția normei juridice de la art. 190 alin. (1) Cod Penal și cuprinzând următorul conținut „*escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane sau mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoase a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul privind determinarea încheierii actului juridic), actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean*”. Deoarece, pe parcursul cercetării judecătorești au fost operate modificări în legea penală, prin ordonanța procurorului din 18.12.2018 a fost modificată și înaintată învinuirea inculpatei Maria Sîrcu în conformitate cu prevederile art. 325 alin. (2) Cod procedură penală, fără a-i agrava situația inculpatei și leza dreptul la apărare și anume săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Instanța de fond a considerat că acțiunile inculpatei Maria Sîrcu urmează corect a fi încadrate în baza art. 196 alin. (4) Cod penal - *cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire, din următoarele considerente: Astfel, atât în cadrul urmăririi penale, cât și în ședința de judecată au fost prezentate probe prin care s-a constatat cu certitudine că inculpata nu și-a executat obligațiunea de rambursare totală a mijloacelor financiare în sumă de 120 000 Euro, care reprezintă costul a trei camioane în baza contractului de împrumut încheiat cu partea vătămată Marcel Tanas astfel încât din suma indicată în contract, i-a rambursat părții vătămate Marcel Tanas doar 75 800 Euro, cauzându-i lui Marcel Tanas daune materiale, prin înșelăciune și abuz de încredere, în mărime de 44 200 Euro, echivalent conform cursului oficial de schimb al BNM cu 662 730 lei.*

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit de prima instanță

prin care inculpata să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și a-i stabili pedeapsa sub formă de 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, pentru femei.

În motivarea cerințelor sale s-au invocat că, pentru a reîncadra acțiunile inculpatei Sîrcu Maria în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, instanța de fond urma să demonstreze prin probe că nu a avut loc însușirea bunurilor (mărfii), ci a fructului beneficiului, folosul utilizării bunurilor încredințate ei.

De asemenea, instanța de fond nu apreciază, în nici un fel probele cercetate în ședința de judecată, care în ansamblul lor confirmă vinovăția inculpatei Maria Sîrcu în săvârșirea infracțiunii încriminate.

3.1. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe a declarat apel partea vătămată și civilă Marcel Tanas prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit de prima instanță prin care inculpata să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și condamnată în baza acestui articol, cu admiterea integrală a acțiunii civile și încasarea de la inculpata Maria Sîrcu în beneficiul lui Marcel Tanas suma de 44 200 Euro, echivalentul în lei moldovenești la data achitării lor.

În motivarea cerințelor sale a indicat că, instanța de fond a ajuns la concluzia greșită când a constatat că „fapta inculpatei nu constituie o însușire, deoarece s-a stabilit că inculpata nu a dobândit bunurile părții vătămate (cele trei camioane), masa patrimonială a acesteia nu s-a mărit cu toate că masa patrimonială a părții vătămate s-a diminuat cu 44 200 Euro, adică cu 662 730 lei, or, inculpata nu a contestat contractual încheiat, a primit camioanele, a folosit dreptul său de proprietate asupra lor, le-a exploatat un timp îndelungat, apoi le-a înstrăinat.

Intenția inculpatei de a sustrage autocamioanele lui M. Tanas se mai dovedește și prin faptul că se ascundea de el, nu răspundea la telefoane, nu putea fi găsită, a fost anunțată în căutare de către organele respective și doar așa a fost posibilă examinarea cauzei.

În afară de recalificarea incorectă a acțiunilor inculpatei la întocmirea sentinței instanța de fond a încălcat cerințele prevăzute de art. 397 pct. 1) Cod de procedură penală, și anume, în dispozitivul sentinței fie de condamnare, achitare sau încetare nu se cuprinde hotărârea cu privire la acțiunea civilă înaintată de partea civilă, instanța nu s-a expus nici într-un fel asupra acțiunii civile, deci n-a soluționat acțiunea civilă și a rămas nerezolvat fondul cauzei.

3.2. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpata Maria Sîrcu prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit de prima instanță prin care să fie achitată, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, aceasta nu se face vinovată de cele imputate, iar la materialele cauzei lipsesc probe pertinente care să demonstreze vinovăția, or, între ea și Marcel Tanas sunt relații civile.

De asemenea, inculpata a menționat că, deși instanța a dispus condamnarea sa pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, nici nu a constatat fapta infracțională pretins a fi comisă de inculpată, menționând doar faptul că este învinuită de cauzarea de daune în proporții deosebit de mari prin înșelăciune, fără a constata cu certitudine și veridicitate existența faptei infracționale în circumstanțele pe care le consideră constatate.

Mai mult decât atât, inculpata susține că, prima instanță apreciază probele unilateral în defavoarea sa, fără a lua în calcul declarațiile apărării.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2020, apelul declarat de către inculpată a fost respins ca fiind nefundat, iar apelurile declarate de către procuror și partea vătămată și civilă Marcel Tanas admise, casată parțial sentința și pronunțată următoarea hotărâre în partea acțiunii civile:

„Se încasează de la Maria Sîrcu suma de 44 200 Euro, convertiți la data executării prestației, cu titlu prejudiciu cauzat prin infracțiune”.

4.1. În partea descriptivă a decizie instanța de apel a indicat că, instanța de fond cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, recalificând acțiunile infracționale ale inculpatei Maria Sîrcu din prevederile art. 190 alin. (5) Cod penal în baza art. 196 alin. (4) Cod penal - *cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire.*

Instanța de apel a menționat că, în cadrul cercetării judecătorești în conformitate cu art. 385 alin. (1), pct. 1-4) Cod procedură penală, s-a stabilit faptul că la începutul anului 2012, inculpatul Sîrcu Maria a convenit cu partea vătămată Marcel Tanas să procure de la acesta 3 camioane de model „Renalut Magnum”, înregistrate pe SRL „Dell Trans Grup&Ro” și reînregistrarea acestora pe numele SRL „Transport Inter” din România, dat fiind faptul că conform legislației, persoana fizică nu era în drept să dețină și să presteze servicii de transport auto, cu camioane.

Astfel, în cadrul ședinței de judecată, partea vătămată Marcel Tanas a confirmat faptul că în anul 2012 a hotărât să vândă 3 autocamioane, iar Maria Sîrcu i-a propus să le dea dânzei la răscumpărare pe un termen de 2 ani, fapt care a fost confirmat de către inculpată, care a indicat că a dat acordul pentru procurarea a 3 camioane.

În acest sens, prin contractul de împrumutul nr. 1 din 08 ianuarie 2012 se atestă că Marcel Tanas a transmis împrumutatului Maria Sîrcu suma de 120 000 Euro, pentru procurarea a 3 camioane care aparțin lui Marcel Tanas, împrumutatul obligându-se să

restituie aceeași sumă de bani, conform graficul ui convenit între părți. Suma împrumutului indicată s-a oferit pe un termen de 2 ani. Or, după cum a indicat și partea vătămată Marcel Tanas în cadrul ședinței de judecată, în sensul vinderii autocamioanelor lui Sîrcu Maria a fost încheiat un contract, în care a fost convenit termenul de achitare, suma lunară și termenul în rate.

În contextul aprecierii declarațiilor părții vătămate Marcel Tanas, dar și a declarațiilor inculpatei Maria Sîrcu, instanța de apel a conchis că, inițial, într-adevăr între părți s-au format relații de vânzare-cumpărare a celor 3 autocamioane, care au luat forma juridică a unui contract de împrumut.

În acest sens, instanța de apel a reținut că conform tabelului de rambursare al datoriei Anexă la contract se atestă rambursarea următoarelor sume: -martie - 5 000 Euro; -aprilie - 5 000 Euro; -mai - 5 000 Euro; -iunie - 3 000 + 2 000 Euro; - iulie - 5 000 Euro; - august - 5 000 Euro; -septembrie - 3 500 Euro + 1 500 Euro; - octombrie - 2 500 Euro + 1 000 Euro; - noiembrie - 5 000 Euro; decembrie - 5 000 Euro; -ianuarie - 4 000 Euro + 1 000 Euro; -februarie - 2 500 Euro + 2 500 Euro; -martie 2 000 Euro + 1 500 Euro + 500 Euro; - aprilie - 2 000 Euro + 1 300 Euro; -mai - 5 000 Euro; -iunie - 2 000 Euro; -iulie - 1 000 Euro; -august - 1 000 Euro - în total suma de 75 800 Euro.

Din declarațiile inculpatei rezultă că, la sfârșitul lunii februarie 2012 a fost telefonată de către partea vătămată Marcel Tanas, care i-a spus că poate să meargă în or. Giurgiu și poate activa. Astfel, dânsa a trimis șoferii în or. Giurgiu, aceștia au luat camioanele, documentele și au început a activa.

Totodată, din materialele cauzei penale, s-a constatat că la un moment dat, achitățile în baza contractului de împrumut au fost întrerupte, inculpata Maria Sîrcu neachitând suma de 44 200 Euro.

În cadrul ședinței de judecată, inculpata a indicat că din motiv că se tergiversa reînregistrarea camioanelor pe firma familiei sale deschise în România, începând cu luna noiembrie 2013, a încetat de a-i mai achita lui Marcel Tanas care sume de bani, din costul autocamioanelor primite.

Din informația cu privire la vehicule eliberată de BNC Interpol București, rezultă că: - vehiculul marca „Renault”, a fost înmatriculat prima dată în România la 09.12.2008 de firma SC „Deltrans Grup Ro” SRL. Din data de 27.01.2012 figurează înmatriculat pe firma SC „VL & VIT Trans” SRL, jud. Neamț; - vehiculul marca „Renault”, figurează prima dată înmatriculat în România la 03.06.2008, din data de 29.10.2009 figurează înmatriculat cu nr. IS 28DTG, iar în prezent figurează cu GR04JSC, proprietatea firmei SRL „Transport Inter”, Giurgiu; - vehiculul marca „Schmitz”, cu numărul de înmatriculare IS 29 DTG, înmatriculat în România la 29.10.2008, de firma „Deltrans Grup & Ro” SRL. Din 20.11.2015 figurează cu numărul de înmatriculare GR04JRE proprietar firma SRL „Transport Inter”, Giurgiu; - vehiculul marca „Renault”, cu numărul de

înmatriculare IS 31DTG, înmatriculat în România la 04.03.2010, de firma SC „Deltrans Grup Ro” SRL. Din 30.01.2013 figurează cu nr. GR04JNB pe firma SC „Deltrans Grup Ro” SRL; - vehiculul marca „Koegel SNCO 24”, cu numărul de înmatriculare IS 32DTG, înmatriculat la 04.03.2010, din data de 27.01.2012 figurează cu nr. GR04JAV, proprietar firma SRL „Transport Inter”; - vehiculul marca „Renault”, cu numărul de înmatriculare IS 04DTG, înmatriculat la 08.03.2010, în prezent (din data de 27.01.2012) figurează cu nr. GR04JNC, pe numele firmei SRL „Transport Inter”; XXXXX figurează atribuit pentru vehicul marca „Renault Rapid”, înmatriculat la 15.09.2000a și radiat (în vederea dezmembrării) la 08.05.2002.

În contextul celor reflectate supra, instanța de apel a constatat că partea vătămată Marcel Tanas a pus la dispoziția inculpatei Maria Sîrcu 3 camioane de model „Renault Magnum”, pe care ultima le-a luat în posesiune de fapt și respectiv, a utilizat aceste bunuri, ultima fiind obligată să achite valoarea acestora, cu toate acestea, inculpata s-a eschivat de la obligațiile asumate.

Astfel, prin acțiunile inculpatei Maria Sîrcu, părții vătămate Marcel Tanas, prin neachitarea a plăților convenite pentru cele 3 camioane, i-a fost cauzat, prin abuz de încredere, daunele materiale în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a apreciat că, la caz, acuzatorul de stat nu a administrat la materialele cauzei probe pertinente și concludente care ar demonstra că în acțiunile inculpatei sunt întrunite semnele laturii obiective și subiective a infracțiunii de escrocherie, și anume, că inculpata Maria Sîrcu, prin înșelăciune și abuz de încredere, a dobândit ilicit bunurile părții vătămate. Or, instanța de apel a respins argumentele acuzatorului de stat în sensul că scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui Marcel Tanas se confirmă prin aceea că Sîrcu Maria cunoștea despre faptul că Tanas Marcel era proprietar a trei camioane, în valoare de 120 000 Euro, înregistrate după SRL „Dell Trans Grup”, iar după manifestarea comportamentului dolosiv din partea inculpatei, partea vătămată a rămas fără restituirea sumei de 44 200 Euro, deoarece după cum a fost constatat, partea vătămată Tanas Marcel nu a fost dusă în eroare, deoarece ultimul a și urmărit scopul de a vinde aceste 3 camioane, iar inculpata să le procure, în sensul dat, părțile încheind un contract de împrumut. Mai mult ca atât, inculpata a achitat o perioadă de timp ratele lunare, în sumă de 75 800 Euro.

În acest sens, instanța de apel a ajuns la concluzia că, acuzatorul de stat nu a demonstrat prin probe pertinente și concludente faptul că inculpata a însușit bunurile părții vătămate (în partea ce ține de suma de 44 220 Euro), având în vedere că prin însușire în sensul art. 190 Cod penal se înțelege luarea ilegală și gratuită a bunurilor din posesia altuia, care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia, săvârșită în scop acaparator.

De asemenea, în susținerea acestei poziții, instanța de apel a menționat că, în practica judiciară națională, s-a conturat faptul că *„primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament, poate fi calificată ca escrocherie, doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat”*.

Or, în speța dată, prin probele administrate în respectiva cauză penală nu s-a demonstrat faptul că, inculpata Maria Sîrcu încă de la momentul intrării în stăpânire asupra celor 3 camioane, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat, deoarece ultima a achitat suma de 75 800 lei, ceea ce constituie mai mult din jumătatea sumei de 120 000 lei.

Astfel, din declarațiile părții vătămate Marcel Tanas, precum și din declarațiile inculpatei Maria Sîrcu, instanța de apel a stabilit faptul că inculpata nu a achitat părții vătămate suma restantă în cuantum de 44 200 Euro, deși potrivit angajamentelor asumate inițial, ultima era obligată să achite suma integral.

În acest sens, instanța de apel a stabilit faptul că partea vătămată Marcel Tanas a pus la dispoziția inculpatei Maria Sîrcu cele 3 camioane de model „Renault Magnum”, aceasta utilizându-le pentru prestarea serviciilor de transport, în scopul obținerii de profit personal, era obligată să achite valoarea lor, însă s-a eschivat de la obligația asumată.

Instanța de apel a respins ca nefondate argumentele inculpatei Maria Sîrcu potrivit căreia, dânsa a încetat de a mai achita lui Marcel Tanas careva sume de bani din costul camioanelor primite, deoarece se tergiversa reînregistrarea camioanelor pe firma familiei sale deschisă în România, or, potrivit actului juridic nr. 1 din 08.01.2012, în obligațiile împrumutătorului nu sunt specificate careva acțiuni de înregistrare a camioanelor, iar în conformitate cu clauzele contractului, litigiile care pot apărea cu privire la prezentul contract și din prezentul contract părțile le vor soluționa pe cale negociabilă.

Prin urmare, instanța de apel constatat că, în acțiunile inculpatei fapta prejudiciabilă, exprimată prin acțiunea de cauzare a daunelor materiale părții vătămate în mărime de 44 200 Euro, însoțită de acțiunea adiacentă, prin înșelăciune și abuz de încredere, deoarece ultima nu a manifestat bună-credință în relațiile formate cu partea vătămată, prin faptul că aceasta a încetat să execute obligațiile asumate prin raportul obligațional, a refuzat de a mai răspunde la apelurile telefonice efectuate de către partea vătămată, aceasta a refuzat categoric să se întâlnească cu Marcel Tanas, pentru a discuta posibilitate rambursării banilor însușiți, iar ca urmare a acțiunilor inculpatei Maria Sîrcu, părții vătămate Marcel Tanas i-au fost cauzate daune materiale în proporții deosebit de mari, în mărime de 44 200 Euro, echivalentul conform cursului oficial de schimb al BNM cu 662 730 lei.

De asemenea instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiate alegațiile inculpatei potrivit căreia partea vătămată Tanas Marcel a urmărit obținerea sumei de 120 000 Euro de la ea sub pretextul vânzării camioanelor și simulând în fapt un acord de împrumut, care i-a permis imediat și nejustificat să intre în posesia a 75 000 Euro acordați de inculpată, fără a primit bunurile procurate, or, la faza urmăririi penale nu au fost administrate probe pertinente și concludente care să dovedească că în timpul negocierilor dintre Maria Sîrcu și Marcel Tanas, ultimul ar fi înstrăinat cele 3 autocamioane SC „Transport Inter” SRL.

În acest sens, instanța de apel a reținut că prin ordonanța procurorului din 04.02.2018 s-a refuzat în pornirea urmăririi penale, în temeiul plângerii adresată de Maria Sîrcu referitor la acțiunile lui Tanas Marcel cu privire la însușirea bunurilor altei persoane.

Astfel, analizând materialele acumulate în cadrul procesului penal, s-a constatat că organul de urmărire penală a epuizat căile de obținere a unor probe utile, pertinente, concludente care ar demonstra vinovăția lui Marcel Tanas, cu privire la însușirea sumei totale de 75 800 Euro de la Maria Sîrcu, sub pretextul vânzării celor 3 camioane de model „Renault Magnum” și a semiremorcii „Kogel și Schmitz”, pe care în timpul negocierilor, le-ar fi înstrăinat SC „Transport Inter”, așadar nu a fost posibilă constatarea vreunei infracțiuni prevăzute de Codul penal.

Cu referire la argumentele inculpatei Maria Sîrcu precum că instanța de fond eronat a indicat că Marcel Tanas era de fapt proprietarul mijloacelor de transport folosite de întreprinderea SRL „Marileta”, ignorând faptul că aceste camioane niciodată nu au constituit proprietatea lui Marcel Tanas, instanța de apel a reținut că partea vătămată a indicat că dânsul era investitor a 3 camioane și deoarece în România nu se permitea deținerea în proprietate a camioanelor pentru a desfășura activitatea de transport, s-a adresat la firma SRL „Dell Trans Grup”, administrator fiind Mihail Gribincea, cu care a încheiat trei contracte de investiții conform cărora el era investitorul camioanelor, iar SRL „Dell Trans Grup” să le pună la evidența firmei pentru a putea fi utilizate în scop de transport.

Astfel, instanța de apel a reținut în acest sens că declarațiile părții vătămate coroborează cu declarațiile martorului Nicolae Gribincea, administratorul SRL „Dell Trans Grup”, care a indicat că pe Marcel Tanas în cunoaște din anul 2008 de când acesta a investit bani în procurarea a patru mijloace de transport. În anul 2012, Marcel Tanas l-a informat despre dorința sa de înregistra mijloacele de transport pe o altă întreprindere.

Totodată, martorul Nicolae Gribincea a confirmat faptul că s-a întâlnit cu inculpata și partea vătămată unde au discutat despre vânzarea autocamioanelor. Din discuțiile comune dintre el, Marcel Tanas și Maria Sîrcu, martorul a înțeles că cumpărătorul camioanelor urmează a fi firma administrată de inculpata Sîrcu Maria.

Cu referire la argumentele inculpatei precum că, instanța de fond a ignorat absolut probele apărării, și anume, a rezoluției emisă de procurorul, Valea Gheorghe de la Parchetul de pe lângă Judecătoria Brăila, instanța de apel a constatat că prin rezoluția la care face referire inculpata s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinutului Cengher Leon pentru săvârșirea infracțiunii de furt calificat și restituirea către SC „Transport Inter” SRL Giurgiu a autocamionului marca „Renault”, cu nr. XXXXX.

Respectiv, instanța de apel apreciind această rezoluție a ajuns la concluzia că de fapt aceasta vine să confirme declarațiile părții vătămate Marcel Tanas și ale martorului Nicolae Gribincea, și anume, că partea vătămată Marcel Tanas a investit bani în procurarea a patru mijloace de transport, iar din discuțiile comune dintre Nicolae Gribincea, Marcel Tanas și Maria Sîrcu s-a stabilit că cumpărătorul camioanelor urmează a fi firma administrată de inculpata Sîrcu Maria. Însă, în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit că ultima nu a executat obligațiunea de rambursare totală a mijloacelor financiare în sumă de 44 200 Euro.

În luna martie 2012 lui Maria Sîrcu i-au fost transmise unitățile de transport, ultima prestând servicii de transport pe teritoriul României până în octombrie 2013. După perioada dată a încetat să restituie suma restantă.

În urma celor menționate mai sus, instanța de apel a respins argumentele inculpatei care a indicat că instanța de fond a dispus condamnarea sa pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, dar nu a constatat fapta infracțională pretins a fi comisă de inculpată, or, din cuprinsul sentinței rezultă faptul că inculpata nu a executat obligațiunea de rambursare totală a mijloacelor financiare în sumă de 120.000 Euro, care reprezintă costul a trei camioane în baza contractului de împrumut încheiat cu partea vătămată, astfel încât din suma indicată în contract, i-a rambursat părții vătămate doar 75 800 Euro, cauzându-i lui Marcel Tanas daune materiale, prin înșelăciune și abuz de încredere, în mărime de 44 200 Euro, echivalent conform cursului oficial de schimb al BNM cu 662 730 lei, fiind astfel respectate prevederile art. 385 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia că, soluția instanței de fond privind recalificarea acțiunilor inculpatei Maria Sîrcu în conformitate cu art. 196 alin. (4) Cod penal - „cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari” este întemeiată și urmează a fi menținută, or, probele în modalitatea administrată de acuzatorul de stat nu dovedesc că inculpata a comis infracțiunea de escrocherie, prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Referitor la înscrisurile prezentate de avocatul Ruslan Dodica în numele inculpatei cu privire la confirmare faptului că partea vătămată Marcel Tanas a înșelat-o pe inculpata Maria Sîrcu, și anume, raportul din 20.02.2018 și actul de predare-primire de la SRL „Deltrans Grup & RO”, instanța de apel le-a apreciat ca probe ce atestă faptul că la data

de 08.01.2012, Marcel Tanas era posesorul legal al cap-tractorului de marca „Renault” și a făcut investiții în SRL „Deltrans Grup & RO”.

Instanța de apel a ajuns la concluzia că, la adoptarea sentinței, instanța de fond nu a soluționat chestiunea referitor la acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Marcel Tanas, deși în conformitate cu art. 385 alin. (1) pct. 10) Cod procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: dacă trebuie admisă acțiunea civilă, în folosul cui și în ce sumă.

Instanța de apel a reținut că, prin sentința contestată, instanța de fond, în baza probelor administrate la dosar a constatat vinovăția inculpatei Maria Sîrcu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, iar în temeiul art. 332 alin. (1), 391 alin. (1), pct. 6) Cod procedură penală, reieșind din faptul expirării termenului prescripției tragerii la răspundere penală, s-a dispus încetarea procesului penal.

În cadrul cercetării judecătorești, instanța de apel a stabilit că prin acțiunile infracționale comise de inculpata a fost cauzat un prejudiciu material părții vătămate Tanas Marcel în mărime de 44 200 Euro, ca urmare a faptului că inculpata Maria Sîrcu nu și-a executat obligațiunea de rambursare totală a mijloacelor financiare în sumă de 120 000 Euro, care reprezintă costul a trei camioane în baza contractului de împrumut încheiat cu partea vătămată Marcel Tanas.

Astfel, în temeiul art. 219 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, instanța de apel reieșind din faptul că inculpata Maria Sîrcu a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, a admis integral acțiunea civilă înaintată de Marcel Tanas împotriva lui Maria Sîrcu privind încasarea prejudiciului material și a dispus încasarea de la Maria Sîrcu în beneficiul lui Marcel Tanas suma de 44 200 Euro, convertiți în lei la data executării prestației, cu titlu de prejudiciu cauzat prin infracțiune.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror care în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală solicită casarea deciziei cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În susținerea celor solicitate, procurorul indică că, instanța de apel la reîncadrarea acțiunilor inculpatei de la art. 190 alin. (5) la art. 196 alin. (4) lit. d) Cod penal, urma să indice cu claritatea care probe demonstrează faptul că nu a avut loc însușirea.

În asemenea circumstanțe, recurentul susține că instanța nu a apreciat corect probele, or, acestea demonstrează indubitabil faptul că inculpata a comis infracțiunea imputată prin rechizitoriu.

5.1. Împotriva deciziei declară recurs ordinar avocatul Ruslan Dodica în numele inculpatei care în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 15) Cod de procedură penală

solicită casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri prin care inculpata Maria Sîrcu să fie achitată de sub învinuirea înaintată din motiv că nu s-a constatat existența infracțiunii.

Astfel, avocatul în susținerea celor solicitate indică că, instanța de apel eronat a apreciat probele administrate în respectiva cauză, or, cumul demonstrează în întregime nevinovăția inculpatei în cele imputate și de fapt între partea vătămată și ultima există relații civile.

Mai mult, recurentul susține că, instanța de apel nu a dat răspuns clar tuturor argumentelor înaintate în cererea de apel, și anume, asupra faptelor constatate prin rezoluția emisă de către Procurorul Parchetului de pe lângă Judecătoria Brăila care a efectuat investigații în baza plângerii soțului inculpatei Ion Sîrcu și care demonstrează nevinovăția inculpatei.

De asemenea, concluziile finale ale instanței de apel vin în contradicție cu declarațiile martorului Nicolae Gribincea, or, acesta susține că nu a semnat niciodată cu partea vătămată un contract ci doar a luat ca împrumut ca persoană fizică de la Marcel Tanas suma de 160 000 Euro, pe care i-a investit în capitalul întreprinderii din nume propriu, în urma acestuia fapt a cumpărat 4 unități de transport „Regnault Magnum”.

6. Judecând recursurile declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează asupra admiterii acestora din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Colegiul penal lărgit constată că, aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel, astfel a admis o eroare gravă de drept.

Totodată, Colegiul penal lărgit evidențiază și prevederile art. 414 Cod de procedură penală, care stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel.

În particular, la chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: *dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost*

comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.*

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Deci, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către acesta.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Astfel, criticele procurorului, în esență, se referă la faptul că instanța de apel a adoptat soluția de reîncadrare a acțiunilor săvârșite de inculpată și anume din prevederile art. 190 alin. (5) Cod penal, în cele prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, fără o apreciere corespunzătoare a totalității probelor administrate la caz, care confirmă vinovăția lui Maria Sîrcu, în faptele imputate de către partea acuzării.

Din textul recursului declarat de către apărare, acesta este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 15) Cod de procedură penală, solicitând achitarea inculpatei de sub învinuirea înaintată, or, probele administrate în respectiva cauză penală nu demonstrează vinovăția lui Maria Sîrcu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penale și nici a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Colegiul penal lărgit evidențiază într-un prim aspect faptul că, principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecării în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu.

Prin urmare, atunci când unei persoane i se impută săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație în acest sens, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente, care ar dovedi, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost comisă anume de inculpat/ă.

Pentru a conchide asupra celor expuse, probatoriu administrat în cauză urmează a fi apreciat după intima convingere a judecătorului, care trebuie să se bazeze pe prevederile legii procesual-penale și pe analiza coroborată a tuturor probelor sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Efectuând o analiză textuală a părții descriptive a deciziei instanței de apel se constată că, aceasta nu cuprinde o argumentare clară și concisă care a dus la pronunțarea deciziei recurate.

Deci, în speță, este necesar ca în mod judicios să fie rezolvate problemele de drept apărute în cadrul judecării, cu excluderea contradicțiilor și incertitudinilor existente, având în vedere că, lipsa unei motivări corespunzătoare dintr-o hotărâre judecătorească afectează grav echitatea acestei proceduri.

Astfel, verificând asupra principiului respectării normelor de drept procesual menționate, Colegiul penal lărgit constată că, potrivit rechizitoriului inculpata a fost învinuită de către organul de urmărire penală de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și anume – dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere săvârșite în proporții deosebit de mari.

În continuare, prima instanță a adoptat o sentință prin care inculpata Maria Sîrcu a fost recunoscută vinovată și condamnată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin.(4) Cod penal și anume- cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire, constatând fapta după cum este indicat în rechizitoriu, înlocuind sintagma „*scopul dobândirii ilicite*” cu „*scop de cupiditate*”, soluție menținută de către instanța de apel.

În contextul celor expuse, Colegiul penal lărgit relevă că încadrarea juridică a faptei este crucială în cadrul procesului penal, întrucât în acord cu temeiul legal al acuzațiilor care i se aduc unei persoane, se poate organiza o apărare eficientă fundamentată pe contestarea faptelor incriminate cu titlu de acuzație, ceea ce constituie o condiție esențială a echității procedurii garantate de art. 6 din Convenția Europeană.

Astfel, orice schimbare a încadrării juridice, atât în sensul atenuării, cât și a agravării, urmează a fi minuțios analizată și argumentată de instanță.

Pe de altă parte, se relevă că, instanța de apel atunci când constată lipsa în acțiunile inculpatei a elementelor constitutive ale infracțiunii imputate prin rechizitoriu și necesitatea recalificării faptelor în baza altei norme penale, urmează să-și argumenteze soluția prin prisma tuturor probelor acumulate în dosar, care trebuie apreciate multilateral și obiectiv.

În acest sens, se are în vedere faptul că, instanța de apel la judecarea cauzei trebuia să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpatei, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în

ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și să constate dacă acțiunile comise de inculpată se încadrează în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, după cum pledează procurorul sau urmează a fi reținută altă calificare în sarcina lui Maria Sîrcu, or, să constate nevinovăția inculpatei cum pledează apărarea.

În acest context, instanța de recurs reamintește că la calificarea faptei instanța urmează să țină cont de dispozițiile infracțiunii incriminate și să utilizeze termenii concludenți în acest sens.

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel menține sentința prin care acțiunile inculpatei au fost recalificate, ajungând la concluzia că, nu a fost dovedit faptul însușirii de către inculpată a bunurilor, fără a evalua toate probele în ansamblu și fără a efectua o analiză a acestora, cu aprecierea fiecărei probe în parte, cu expunerea asupra admisibilității sau inadmisibilității probei, ignorând totalmente probele administrate la caz, precum și în instanța de apel.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a reda declarațiile participanților la proces, dar și de a expune esența acestor depoziții și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Mai mult decât atât, instanța de apel în partea descriptivă a deciziei susține că recalificarea acțiunilor inculpatei vin în coroborare și cu modificările operate de către legiuitor a dispozițiilor art. 190 Cod penal, or, Colegiul penal lărgit amintește că, prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, publicată în monitorul oficial la 18 august 2018 dată la care a intrat în vigoare, nu au fost decriminalizată faptele incriminate inculpatei, astfel această situație nu poate fi drept circumstanță care ar duce la recalificarea acțiunilor inculpatei.

De asemenea, instanța de recurs subliniază că, atât instanța de apel cât și cea de fond omite să se pronunțe asupra naturii juridice a obligațiilor inculpatei care apar în urma încheierii contractului de împrumut, or din conținut deciziei recurate și a sentinței este clar că instanțele de fond nu fac o analiză amplă a naturii relațiilor apărute între inculpată și partea vătămată.

Reieșind din concluziile instanțelor de fond precum că, probele reținute la baza stabilirii vinei inculpatei în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, în varianta expusă în hotărârile adoptate de către instanțele ierarhic inferioare, fără a fi combătute în urma analizei în raport cu alte probe, în viziunea Colegiului penal lărgit sunt incerte, lăsând loc de interpretări.

În opinia Colegiului penal, instanța de apel nu a verificat toate aspectele învinuirii, iar probele nu au fost minuțios analizate, astfel încât instanța de judecată să facă concluzii certe asupra chestiunilor importante pentru cauză, și anume, dacă fapta

constituie sau nu o însușire și care este natura juridică a relațiilor apărute în urma semnării contractului de împrumut de către inculpată cu partea vătămată.

Așadar, instanța de apel urma să verifice toate momentele, să analizeze vigilent elementele infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, ce i-a fost imputată inculpatei prin rechizitoriu, cât și cele ale infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, să facă diferența dintre aceste componente de infracțiune, adică urma să verifice atent încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei, în cazul în care se ajunge la concluzia despre vinovăția acesteia, ceea ce nu s-a realizat în deplină măsură la judecarea cauzei în ordine de apel.

Totodată, verificând criticile expuse în recursurile declarate, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit constată că, acestea sunt întemeiate, deoarece instanța de apel la judecarea cauzei nu a examinat-o sub toate aspectele și nu a dat răspuns la motivele esențiale invocate de apelanți în ordine de apel.

În acest sens, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că, soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare este nemotivată, or, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate, atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În consecință, instanța de apel a pronunțat o hotărâre contradictorie și nemotivată, contrară prevederilor art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului, or, jurisprudența CtEDO indică faptul că, „(...) rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.”(cauza Fomin vs Moldovei din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

Situația descrisă mai sus, nu poate fi corectată în instanța de recurs, deoarece instanța de apel nu a soluționat fondul cauzei. Eroarea comisă nu oferă posibilitatea instanței de recurs de a concluziona asupra corectitudinii aprecierii probelor și încadrării juridice a acțiunilor inculpatului de către instanță, or, conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

În atare circumstanțe se consideră că, instanța de apel a comis erori de drept prin încălcarea prevederilor art. 100, 101, 394, 414-419 Cod de procedură penală, iar aceste abateri se cuprind în prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate în cauză, să le dea o apreciere corespunzătoare cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Valentina Bradu și avocatul Ruslan Dodica în numele inculpatei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2020, în cauza penală, în privința lui *Sîrcu Maria XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac. Pronunțată integral la **03 septembrie 2020**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Nicolae Craiu

Mariana Pitic